వజ్రాదపి కఠోరాణి

కన్నడ మూలం: వసుమతి ఉడుప   తెలుగు అనువాదం: ఎన్. ఉమాదేవి

రేణు తన పొట్టి జడనెగరేసు ంటూ గెంతుతూ లోపలికొచ్చింది.

"అమ్మా! వీధి చివర అగ్గిబరాటా గ్గోంది. నేను నా ఫ్రెండింటికి పోతాను. సాయ కాలం దాకా ఇంటిమొహం చూడను. ఆవిడ నువ్వు ఏం చేసుకుంటారో నీ ఇష్టం" అని ి ్పింది గుక్కతిప్పుకోకుండా.

"ఇంట్లో ఇంతపని కూరుకుపో ుంది. హాయిగా నీ దారిన నువ్వు బయల్దేరుతు ్నావా?. ఎక్కడకీ వెళ్లొద్దు" అంది రాధమ్మ నిక చ్చిగా. అప్పటికే ఆవిడకి ఎడమ కణత దగ్గ నరం పటపటమంటూ పోటుపెట్టడం మొద ట్టింది. 'పాడు తలనొప్పి మొదలయిపోయిం అని గొణుక్కుందావిడ. అంతలోపునే ఆవిడకి ారపు చుట్టమూ, వరుసకు అత్తయ్య అయి గంగమ్మ రానే వచ్చింది. వీధిమెట్లమీద వేసిన పుల్‌రగ్‌మీదనుంచి జంప్‌చేసి ఇంట్లో అడుగుపెట్టిందావిడ.

"ఎవ్వరా? ఏం చేస్తున్నారు? అంట హాల్లో తనకి అలవాటైన ఒక మూల తన తిలోని బట్టల మూటని పెట్టి కాళ్లు కడుకు ావడా ికి పిల్లగదిలోకి దూరింది. శుభ్రంగా మెరిసే నేలమీద ఆవిడ దుమ్ముతో చిత్రించి అడుగుల గుర్తుల్ని చూసి పళ్లుపిండుకుం రేణు. "కాళ్లు తుడుచుకొస్తే ప్రాణం పోతు ా? ఈ ివిడ తగలెయ్య! బస్సులో అందరి పాటు కూర్చుని రాదా? అప్పుడేమీ మైలపడ " అని రేణు ఏమక్కుంట్నుంటే నెత్తిబాదుకుంది ధమ్మ.

"వేరునొక్కుకొనే మహాతల్లీ! ిడింకా వస్తుండగానే యుద్ధకాండ మొదలెట్ట వెళ్లిన చేటల్లా ఈ పిల్ల సంసారం చేసే రక కాదని చాటింపు వేసొస్తుంది. ఇప్పటికేయేం ప్పిందో ఏమో"

"చెప్పుకుంటే చెప్పుకోనీ, నన్నే చెయ్యగలదు గాడిద గుడ్డు .." అంటూ ెక్కున తిరిగి తన గదిలోకి వెళ్లిపోయి తల ్ వేసుకుంది రేణు. తలనొప్పి ఎక్కువై ను టిమీది నరాన్ని అదిమిపట్టుకుంది రాధమ్మ.

నెలకో, రెండు నెలలకో ఒకసారొ) నాలుగైదు రోజులు వుండి వెళ్లే గంగమ్మ వచ ందంటే ఇంటిల్లిపాదీ ముళ్లమీద నుంచున్న ంటారు. అందులోనూ ఆ ఇంటి పెద్ద కూతుర ేణుకి ఆవిడకీ మధ్య పచ్చగడ్డి వేస్తే భగ్గ ుంటుంది. ఇద్దరిదీ ఒకటే నక్షత్రం. ఆ మ్మాయి వరస ఆవిడకి నచ్చదు. ఆవిడ ి కూడా ఆ అమ్మాయికి పడదు.

"ఇరవై రెండేళ్లొచ్చి లక్షణంగా ెకట్టు కోరాదా? గుండెలు పొడుచుకొచ్చే ్టి ఆ చొక్కాలా వేషం! అంటూ రేణూ ధరించే ైల ిరించి ఆవిడ వ్యాఖ్యానం. ఎదిగిన ఆడపిల్ల ఎలా వుండాలి? పెద్దవాళ్లంటే భయభక్తులు వినయం, విధేయతలతో ఎంత అణకువగా ఉం ాలి! ఈ పిల్లకి వాటి పేరైనా తెలుసో లేదో. కంటే పెద్దవాడైన అన్నతో సమానంగా ెదులాట పెట్టుకుంటుంది, దెబ్బలాడుతుంది. ఒ ముగ్గు - ముచ్చట, పాట- పూజ .. అబ్బే! ందుకూ పనికిరాదు. ఒక్కతే కూతురని ఇ ం వచ్చినట్టు ఉండమని వదిలేశారు అమ్మా ాన్నలు. పొద్దున్నే లేచి గుమ్మాలు కడిగి రెం ముగ్గుపట్లు వేస్తే చెయ్యి అరిగిపోతుందా? 'అయ్యో! నాకవన్నీ రావుబాబూ" అని వగలు పోవడం గొప్పనుకుంటారు క ాబోలు. పాటంటే గట్టిగా రేడియో పెట్టేసి దానితోపాటు గొంతె ించుకోడమే పాటనుకుంటుంది కాబోలు. ఒ దేవుడి కీర్తనో, స్తోత్రమో .... అవ్వ! గుడికి మ్మంటే ఒక్కనాడైనా వచ్చిన పాపాన పోతుందా పొద్దున్నే నిద్రమంచం మీదే కాఫీ. ఆ 'తల్లి' ి మనిషి కూతురు గెంతమన్నట్లా గెంతి ెడగొట్టి పెట్టింది. నా కూతురే అయ్యుంటే ళ్లు రాలగొట్టి ఉండేదాన్ని' అని ఆవేశపడిపో ిందావిడ. తన మనసులో అనిపించిన ప్రతి ాట అనిపించిన తక్షణమే ఆ పిల్లమొహం మీద అనేసి మరీ చూపిస్తుంది గంగమ్మగారు. ఇ న్నీ విని పడి ఊరుకునే పిల్లకాదు రేణు. తపీ ని తిరిగి జవాబు చెప్పితీరుతుంది. గంగమ్మ ి కి అవమానంగా అనిపిస్తుంది.

"ఇప్పుడే చెప్పేస్తున్నాను. ఈ పిల్ల మాత్రం నీకు మంచిపేరు తీసుకురాదు రాధమ్మా" అని ఆవిడ మొదలెట్టిందంటే రాధమ్మ ి కాళ్లు చేతులు వణకడం మొదలవుతుంది. "మీకు దండం పెడతానత్తయ్యా. మీరేమీ అ ుకోకండి. బుద్ధిలేని పిల్ల అది. అది అన్నదేమీ పట్టించుకోకండి" అని బ్రతిమాలుకుని కూతు రంగా క్షమాపణ కోరుకుంటుంది.

న్యాయానికి ఇలా భయపడి బ్రతిమాలుకోవలసిన అవసరం లేదు. ఇది రాధమ్మ ఇల్లు. రాధమ్మ సంసారం. మధ్యలో రెం ోజులొచ్చి గొడవల్లేపి, తంపులు పెట్టి పోయే గంగమ్మ ఎవరసి? అయితే, రాధమ్మ కొంచెం పిరికిమనిషి. ఎవరన్నా! ఏమన్నా చెబితే గట్టిగా నమ్ముతుంది. 'బ్లాక్'లాంటి నోరున్న గంగమ్మ నాలికమీద మచ్చుందనీ, అలా మచ్చవున్న వాళ్లు ఏం అంటే అది అయితీరుతుందనీ ఎవరో చెప్పారు. శ్లేనిపోని మాటలని, శాపనార్థాలు పెట్టిందంటే కూతురి బ్రతుకు పాడవుతుందేమో అని బెంగ రాధమ్మకి. అదీ కాక - ఇంకా ఒక కారణం ఉంది. భర్తంటే ఏమిటో తెలియని వయసులోనే భర్తని పోగొట్టుకుంది ఆవిడ. ఆ జాలివల్ల కొంత మాట్లాడలేకపోతుంది రాధమ్మ.

తల్లిదండ్రులున్నంతకాలం పుట్టింట్లో ఉందావిడ. తరువాత ఆవిడ అటలక్కడసాగలేదు. భర్తవైపునుంచి తన వాటాకి వచ్చిన ఆస్తి తీసుకుని, దాన్ని అమ్మేసి ఆ డబ్బు బ్యాంకులో వేసుకుని, ఆ వచ్చే వడ్డీతో బ్రతుకుతోందావిడ. పల్లెలో ఆవిడ స్వంతం అని ప్పుకునే రెండు గదుల కొంప ఉందిగాని, ఏనాడూ ఆవిడ అక్కడున్న పాపానపోలేదు. గంగమ్మ కాలికి చక్రం ఉందనీ తెలిసిన వాళ్లంతా అంటారు. ఆవిడకి బీద - బిక్కీ, అయినవాళ్లు - కానివాళ్లు అనే భేదంలేదు. ఎవరింట్లో అడుగుపెడితే అక్కడ బిఛాణావం చేస్తుంది.

ఏదో ఒక్కపూట పిడికెడన్నం తినే ఒంటరి ముసలిది అనే కారణంవల్ల ఆవిడ వచ్చిందంటే ఎవర్నూ అంత ఇబ్బంది అనుకోరు. వాళ్లు వండుకున్న దేదో ఆవిడకీ పెడతారు. ఎందుకు వచ్చావనిగాని, ఎన్నాళ్లుంటావనిగాని ఎవ్వరూ అడగరు. వెళ్తానంటే ఉండమనరు. గంగమ్మ ఇలాంటి మర్యాదలకోసం ఎదురు చూడనూ చూడదు. ఎవరింట్లోకైనా నిస్సంకోచంగా ప్రవేశించి ఉండి రాగలిగే గంగమ్మ తనింటికే వచ్చి ఎందుకిలా ప్రాణాలు తోడేస్తుందా అని బాధ రాధమ్మకి. రేణుపట్ల ఆవిడకేమన్నా గత జన్మ ద్వేషమా? లేక ఆవిడ ముల్లె ఏమన్నా తింటుందని భయమా? "ఆవిడతో నీకెందుకు గొడవ? ఎదురు జవాబు చెప్పకుండా ఊరుకోరాదా? నిన్ను కాదనీ ఊరుకుంటే పోలా? ఎన్నాళ్లుంటుందావిడ? ఆవిడకే వయసుమళ్లింది. ఇలా ఇల్లిల్లూ తిరిగే ఓపిక ఆవిడకి ఎన్నాళ్లో ఉండదు" అని మందలిస్తుంది కూతుర్ని.

"నీకు తెలీదమ్మా ఆ ముసల్ది ంత త్వరగా చావదు. నాకు ఊహ తెలిసినప్పు ంచీ చూస్తున్నాను. ఇలాగే ఉంది. ఇంక రేళ్లొ చ్చినా ఇలాగే ఉంటుంది' అని మంది ుంది కూతురు.

గంగమ్మ పట్టుకుపాకులాడే ఆ రాల్లో మడి ఒకటి. స్నానంచేసి అష్టోత్తరమె సహ స్రనామమో చెప్పుకుంటూ ప్రదక్షిణ చేస్తే తప్ప గుక్కెడు నీళ్లు కూడా తాగదు అలా పూజ చేస్తూ కళ్లు మూసుకుని ధ నంగా ధ్యానం చేసుకుంటే ఎంత బాగుండున కాళ్లు నోరు రెండూ పనిచేయవలసిందే.

"ఏవే రాధా! నీ కూతురింకా లే లేదు? ఎనిమిది కొట్టిందప్పుడే. మంచి బుద్ధు నేర్పా వులే" అనే, "నీ కొడుకు బూట్లు తొ క్కుని లోపలికి అడుగెట్టబోయి, నన్ను చూసి ెనక్కి తగ్గాడు. బ్రాహ్మణ జాతిలో పుట్టి కూడా ఇవేం పాడు అలవాట్లొచ్చాయో రా ామ!" అనో ఏదో ఒకటి సణుగుతూ వుండా ందే.

"నాకు ప్రాక్టికల్ క్లాసికి అలస్య అయి పోతోంది త్వరగా టిఫెన్ పెడతావా ్టవా?" అని రాజు గంగమ్మని బొత్తిగా కేర్ చెయ్యి కుండా నుంచునే టిఫెన్ తినేసి ప గెట్టుకు పోయేవాడు. రేణు తప్పుల్నిఛడామడా ాడించి పారేసే గంగమ్మ రాజు పొరపాట్లు చే చూసీ చూడనట్టు ఊరుకుని క్షమించి వ లేసేది. ఎంతైనా మగపిల్లాడనే కేటాయింపు ఒకటి. అదీకాక రాజు ఆవిడ వునికిని మాత్రం లక్ష్యపెట్టేవాడు కాదు. అది ఆవిడకి ధగ్గానే ఉండేది. రేణులాగా ఎదిరించి జవాబు చెప్పినా

కొద్దిగా తృప్తిగా ఉండేది. అలాకూడా చెయ్య డు- అంటే అతడి దృష్టిలో తను ానిషే కాదా? లోపల్లోపల బాధగా ఉన్నా ఏ ెయ్య లేక నిస్సహాయంగా ఉండిపోయేది. ఈ ృప్తి వల్ల రేణు కనపడగానే మరింతగా ిరిప డేది. ఏదో ఒక దెప్పిపొడుపుమాట ుని రెచ్చగొట్టి తనూ రెచ్చిపోయేది. రాధ ్మ సాక్షా త్కరించి సర్దిచెప్పకపోతే పరిస్థితి ఏమ ుందో, ఇలా నోరు పారేసుకుంటే తప్ప ఆ కడు పులో బాధ చల్లారేది కాదు...

ఒక పూట భోజనానికి బియ్యం లేకపో యినా గడుస్తుందేమోగాని గంగ గారి మడికి ఆవుపేడ లేకపోతే ఒక్కపూ కూడా గడవదు. అందుకోసం ఆవిడ తూరు తెల్లవా రకుండానే నిద్రలేచేది. వీధిలో అదు ేకుండా తిరిగే పశువుల వెంటపడి ఆవిడ పేడపో గేసుకునిరావడంవీళ్లకి అసహ్యంగా అ ించేది. రాధమ్మ వంట హీటర్మీద చేసినా ధాన్ని పేడినీళ్లతో ప్రోక్షించిన బట్టతో తుడి వంట మొదలెట్టాలి. ఆవిడకి దీనితో పూ ంతృప్తి దొరకకపోయినప్పటికీ ఉన్నందు ేసే ఈ ఏర్పాటు జరిపించేది. అంటూ- సొం ఎంగిలి గింగిలి అన్నీ మా కాలంతో ాయాయే రాధమ్మా. మీరంతా బల్లలమీద భో ొంచేసే వాళ్లు" అని అవకాశందొరికినప్పు దెప్పి పొడిచేది.

"ఏం చేస్తాం అత్తయ్యా, కాల తో పాటు సర్దుకు పోవాల్సిందే కదా!" అని ినయంగా బదులిచ్చేది రాధమ్మ.

"కాలం ఏమిచేస్తుంది? మీరే తగ్గిం

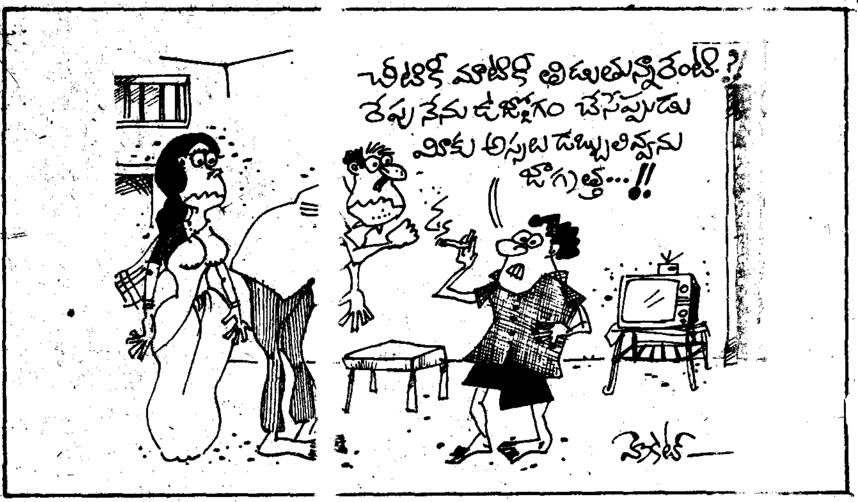

చుకోవాలని ఈ పద్ధతులన్నీ అలవాటు చేసుకున్నారు. నేలమీద కూర్చుని శుద్ధిచేయ డానికి బద్ధకాలు!" ఎదురువాదం వేసుకోవడం రాధమ్మకి అలవాటు లేదు. ఎవరన్నా ఏమ న్నా అంటే నవ్వేసి ఊరుకుంటుంది. బాధకలిగితే దిగమింగుకుంటుంది.

అందువల్ల గంగమ్మ వాక్ప్రవాహం తనం తట తనే ఆగిపోయేది.

గంగమ్మ ఉండగా ఇంటికెవరన్నా వస్తే గొంతులో వెలక్కాయపడ్డట్టే. వచ్చిన వాళ్లెవ రు? ఏం జాతి? ఇవన్నీ వాళ్ల ఎదురుగానే నిర్మొహమాటంగా అడిగేదావిడ.

వాళ్లు పరజాతి అన్న సంగతి తెలిస్తే, "కాఫీ తాగిన గ్లాసు కడగమనవే, ఒక చెంబుడు నీళ్లు తెచ్చియ్యి" అని కూడా అనెయ్యగలదా విడ. మొత్తంమీద ఎవరేం చేసినా అందులో లొసుగే కనిపిస్తుందావిడకి. ఇంట్లో ఎవరే చీర కట్టినా, ఏ అలంకారం చేసుకున్నా, తల ఎలా దువ్వుకున్నా ఆవిడ వ్యాఖ్యానం తప్పదు.

"ఆవిడతో నీకేం మొహమాటం! నోర్మూసు కుని ఉండేమాటుంటే మనింటికి రమ్మను. లేకపోతే మా గుమ్మం తొక్కవద్దని చెప్పెయ్యి" అని రాజు తల్లితో అన్నాడు.

"ఆవిడ వయసులో మనం ఎలా వుంటా మోరా. కష్టపడిన ప్రాణం. ఈ మాటలాడ్డంవల్ల ఆవిడకేమన్నా శాంతి దొరుకుతుందంటే, అను కోనీ లెద్దూ" అని సర్ది చెప్పింది రాధమ్మ.

"ఈ అమ్మెప్పుడూ ఇంతే. ఈవిడ మెతక దనం చూసి ఆవిడ నెత్తికెక్కుతోంది" అని రేణు కూడా విసుక్కుంది.

రాధమ్మ భర్త శ్రీపతి రావుగారు ఆవిడకి తగ్గ జోడీ. డబ్బువల్ల శ్రీమంతుడు కాదుగాని గుణంవల్ల శ్రీమంతుడే. గంగమ్మ భాషలో ఆయనో సాధుజంతువు, గంగిగోవు. అందుకే ఈ ఇల్లంటే ఆవిడకి చాలా ఇష్టం. ఇక్కడకొచ్చినంత తరచుగా ఇంకే ఇంటికీ వెళ్లదు.

పాపపుణ్యాలు, స్వర్గనరకాలు అంటూ తెగ చెప్పే గంగమ్మ ఇంటికి యాచకులెవరొచ్చినా, ఉట్టి చేత్తో పంపకూడదు అనే నియమం పాటి స్తుంది. తన చేతి నుంచి ఒక్కపైసా కూడా ఖర్చుపెట్టకపోయినా తనున్న ఇంటిలోంచి పిడి కెడు బియ్యం వేసేలా చూస్తుంది. రాధమ్మ వంటి వారున్న చోట ఆవిడ ఆజ్ఞకి గౌరవం లభిస్తుంది కూడా. బ్యాంకులోవున్న తన డబ్బుని

తిరా అత్యవసర పరిస్థితుల్లో తప్ప ము కో
దు. రోజూ వాడే రెండు చీరలు తప్ప ఇం క్క
చీర లేదు. చీర చిరిగితే మాసికలు సి
మళ్లీ మళ్లీ వాడుకుంటుంది. ఇంక కట్ట ం.
దుకు పనికిరాదనే పరిస్థితి వస్తే క్క
వేసుకుంటుంది. లేనిపోని ఖర్చులన్నీ తే,
చివరి కాలం ఎలా గడుస్తుందో ఏమో..... నా గు
డబ్బులు చేతిలో ఉంటే ఆ ఆశ కొద్దీన నా
అప్పుడెవరన్నా చూసుకుంటారనే మ దు
జాగ్రత్తతో ఆవిడ ఖర్చుల విషయంలో చ నే
పొదుపుగా ఉంటుంది.

గంగమ్మ కాళ్లు కడుక్కుని వంటి కి
వచ్చింది. రాధమ్మ వాల్చిన పీటమీద కూర్చు మా
"పైకూతురేదీ? కనపడదేం? మిట్టమధ్యా ం
రొండు కొట్టడానికెళ్లిందా? ఇటుచూడు ధా,
ఆడపిల్లల్ని మన అదుపులో పెట్టుకుపెం లి"
అని పురాణం మొదలు పెట్టనే పెట్టింది. లో
ఉన్న రేణు పళ్లు కొరుక్కుంది.

* *

అత్తవారింటికి బయల్దేరిన కొత్త కూ
తురు రేణు గంగమ్మని వెతుక్కుని చ్చి
కాళ్లకి నమస్కారం చేసింది. కళ్లనుంచి రాలి
పడ్డ నీళ్ల చుక్కలు ఆవిడ కాళ్లపైన ప ఇ.
"దేవుడు నిన్ను చల్లగా చూడాలి" అని ఆశీ
ర్వదించిన గంగమ్మ గొంతు గద్గదమైం

"అత్తయ్యా నన్ను క్షమించవా? పుడి
లాంటి మిమ్మల్ని ఏమేమో అనుకు ను.
మొరటైన మీ మాటలుచూసి మీ మ సు
కూడా రాయి అనుకున్నాను. వెన్నలాం మీ
హృదయాన్నర్థం చేసుకుందుకిన్నేళ్లు ప ది.
మీరంటే లెక్కలేకుండా మాట్లాడి, మీ ని
కూడా ద్వేషించిన ఈ అల్పురాలికోసం రు
చేసిన త్యాగానికి ప్రతిగా నేనేం చేయ్యగ ను?
..." అని ఏవేవో అనాలనుకున్న రేణుకి తు
పూడుకుపోయి ఒక్కమాటకూడా బయట గ
ల్లేదు. హృదయాంతరాళం నుంచి ఉబికి న
భావాలు గొంతులోనే ఆగిపోయాయి. లో
భర్తపక్కన కూర్చుని వెళ్తూకూడా ఈ చ
నలతోనే మాటిమాటికి కళ్ల తుడుచుకో ంది.
ఎన్నో సంబంధాలు చివరి వరకు వ వర
దక్షిణకారణంగా తప్పిపోతుంటే దిగు లై
కూర్చున్నారు తల్లిదండ్రులు. ఆ పరి తిలో
తనకున్న కొద్ది మొత్తమూ తెచ్చి శ్రీపతిరావు
గారి చేతుల్లో పెట్టి, ముందు శుభకార్యం
నడిపించు, తర్వాత నీ వీలు వెంటతీర్చు"
అందావిడ క్లుప్తంగా.

"అత్తయ్యా ఈ వయసులో ఉన్నదికాస్తా
వూడ్చిచ్చి పరాయి పంచల్న బతుకుతారా?
ఒద్దు ఒద్దు ..... దేవుడే ఏదో ఓ దారి చూపి
స్తాడు" అని శ్రీపతి రావుగారన్నప్పుడు -

"పిచ్చివాడా! నీ ఇల్లు నాకు పరాయిదా?
ఈ ముసల్దానికి తిండిలేక ఉపవాసాలు చేసే
పరిస్థితి నువ్వు రానిస్తావా? అటువంటి కాలం
వస్తే అప్పుడు నువ్వే గతి ....." అంది గంగమ్మ.

"మనుషుల స్వభావాలు ఇలాంటి సంద
ర్భాల్లోనే అర్థమయ్యేది" అని వేడిగా నిట్టూర్చాడు
రాజు. అతడేనాడూ గంగమ్మతో మొహంచూసి
ఒక్కమాట కూడా ఆడినవాడు కాదు పశ్చాత్తా
పంతో బాధపడుతున్న రేణు.
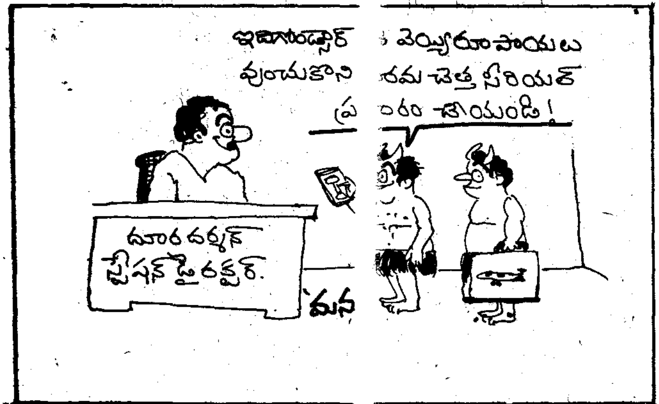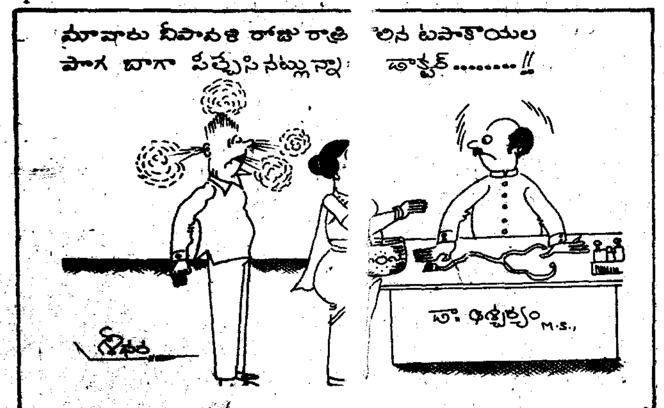
"తాము గంగమ్మని ఇంకొంచెం మంచిగా...
ఇంకాస్త అభిమానంగా చూసుకో గలిగి
ఉండమ్మ..... చూసుకోవలసి ఉండాల్సింది....."
అనుకుంది మాటిమాటికీ. *